



სადა მოვარე

მონანიება

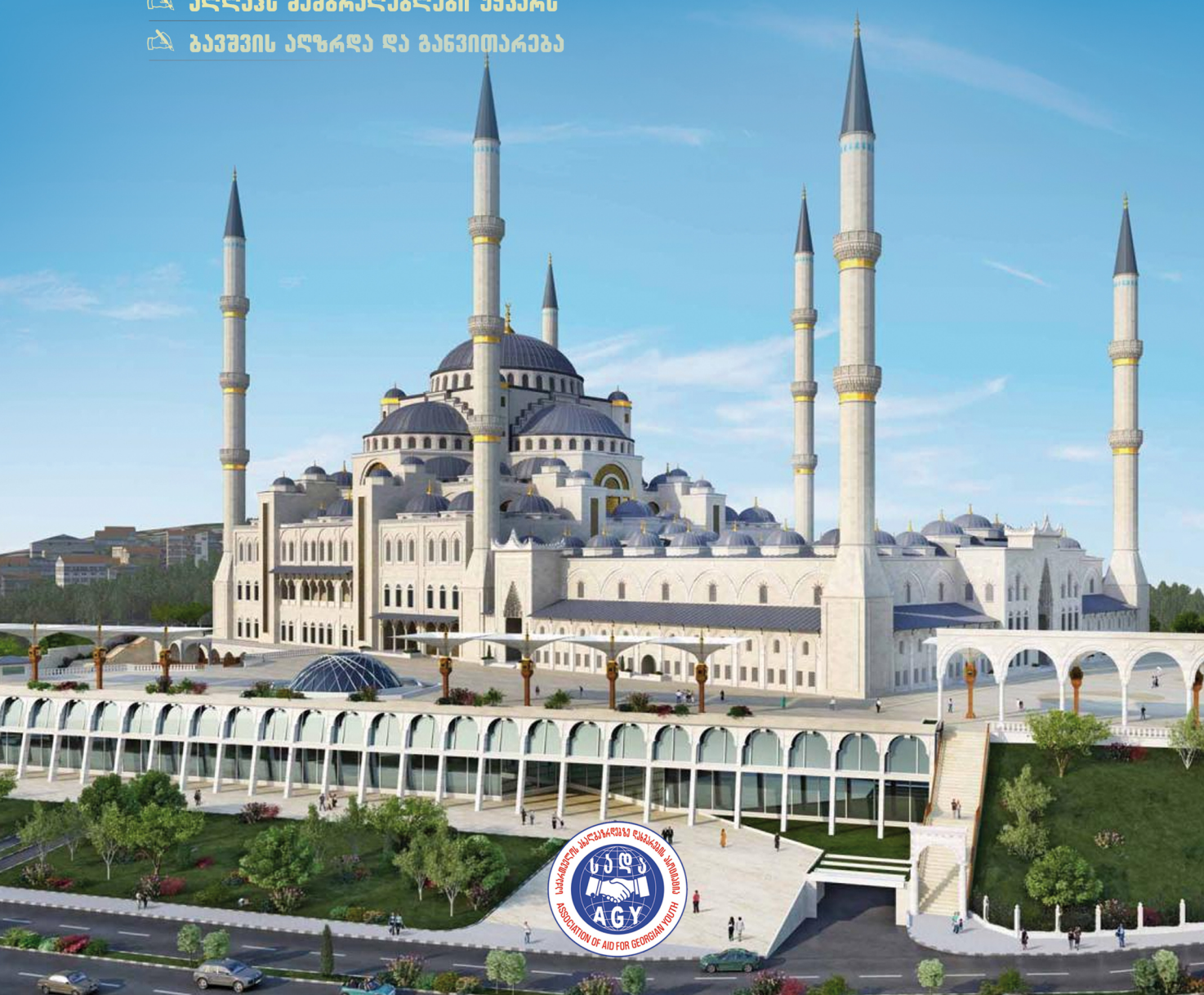
 სიბყვის გამოხატვის თავისუფლება ისლამში

 მადლიერება - მადლობის გადახდა

 ხუთი რამ, რაზეც ანგარიშსწორების დღეს მოგვეკითხება

 ალლას შემგარებლები უყვარს

 გავშვის აღზრდა და განვითარება



წინასიტყვაობა

უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანი სხვა დანარჩენი არსებებისგან განსხვავებული და აღმატებული გააჩინა, მას ცუდისა და კარგის გარჩევის შესაძლებლობა მისცა. თუმცა საუკეთესო ფორმის მქონე ადამიანი ცოდვებისკენ თუ გადაიხრება, სხვა არსებებზე უფრო ცუდ მდგომარეობაში აღმოჩნდება. ალლაჰი ადამიანისგან ღვთისმსახურებასა და სიკეთის კეთებას მოითხოვს. მას ალლაჰისა და შუამავლის (ს.ა.ს.) ბრძანებებისა და აკრძალვების მიხედვით ცხოვრებას ურჩევს. მაგრამ სამწუხაროდ ადამიანი, სისუსტითა და გარემომცხოვრებების ზემოქმედებით, ნებით ან უნებლიედ ცოდვებისკენ იხრება. ყოვლადმოწყალე ალლაჰი კი ადამიანებს სწყალობს და აძლევს საშუალებას ცოდვები მოინანიონ. „თევზე - ისთილფარი“ ანუ სინანული და მიტევების თხოვნა, ადამიანის სულიერად განწმენდის საუკეთესო საშუალებაა. მონანიება ეს ერთგავრი სინანულია. გულწრფელი მონანიებისთვის ვნებებთან გამკლავებაა საჭირო. როგორც ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) აღნიშნავს, ცოდვა ადამიანის შინაგან სამყაროს აზიანებს. ადამიანმა ცოდვები გულწრფელად უნდა მოინანიოს, ალლაჰს პატიება სთხოვოს და აღარ ეცადოს მათ ჩადენას, ცოდვა მთელი არსებით შეიძულოს. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ერთ-ერთ ჰადისში ამტკიცებდა შემდეგნაირად განმარტავს: „*სინანული, მონანიების ტოლფასია.*“ სხვა ჰადისში კი ბრძანებს: „*ცოდვის მონანიება - მისგან განდგომა, შემდეგ კი მასზე აღარასდროს დაბრუნება.*“¹ მორწმუნე ადამიანის მიერ ჩადენილი ცოდვის გამო სინანულის გამოხატვა, ცოდვის მეორედ ჩაუდენლობის პირობა და ალლაჰისგან შენდობის თხოვნა, რასაც „**თევზე ისთილფარი**“ ეწოდება. მონანიების სრულყოფაში

მოყვანის ერთ-ერთი პირობა ცოდვისგან განრიდებაა. ადამიანი, რომელიც ჩადენილი ცოდვის გამო სინანულს გამოხატავს, ხოლო შემდეგ ისევ იმ ცოდვას მიუბრუნდება, მის მიერ გამოხატული სინანულის გრძნობა, ნუთიერი მონანიების სურვილის გარდა, არაფერი იქნება. ამიტომ, მონანიება ანუ „**თევზე**“ ხშირად „**ისტილფართან**“ ერთად არის გამოყენებული. ცოდვილი ადამიანის მიერ ცოდვის მოსანანიებლად და ალლაჰისგან მიტევების სათხოვნელად რაიმე განსაკუთრებული პირობა არ არსებობს. თუმცა ყველა საქმეს თავისი ფორმა, წესი და საფუძველი გააჩნია. ერთი საქმიდან სარგებლის მიღება, მხოლოდ სწორი მიდგომითაა შესაძლებელი. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) მონანიების განსაზღვრებას ასე გადმოგვცემს: „*ადამიანი, რომელიც ცოდვას ჩადენს, შემდეგ მცირე განბანვას შეასრულებს, მერე ორ მუხლ ლოცვას შეასრულებს და ალლაჰისგან მიტევებას ითხოვს, უეჭველად, ის მას მიუტევებს.*“² გამჩენი ალლაჰი ცოდვილებს მონანიებისკენ მოუწოდებს: „**ხოლო მათ, რომელთაც სიავე ჩადინეს ან საკუთარ თავს ავნეს, გაიხსენონ ალლაჰი და მაშინვე, (ჩადენილი) ცოდვების გამო, პატიება შესთხოვონ და ვისღა ძალუძს ცოდვების მიტევება, თუ არა ალლაჰს.**“³ (სურა ალი იმრანი, 3/135;) მონანიების დროს სრული გულწრფელობითა და სინანულით უნდა მოვიქცეთ. ალლაჰის მიმტევებლობაში ეჭვი არ უნდა შევიტანოთ და უნდა გვახსოვდეს, რომ ალლაჰი „**თევვაბი**“, „**ლაფუჟი**“, „**ლაფუჟი**“, ანუ შემსმენი, მიმტევებელი და შემნდობია.

გულწრფელი მონანიება, ცოდვის მიტევების საწინდარია.



აღამ შანთაძე
საქართველოს მუშთი

მონანიება

უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანი სხვა დანარჩენი არსებებისგან განსხვავებული და აღმატებული გააჩინა, მას ცუდისა და კარგის გარჩევის შესაძლებლობა მისცა. (სურა შემსი, 91/7-8) თუმცა საუკეთესო ფორმის მქონე ადამიანი (სურა თინ, 95/4) ცოდვებისკენ თუ გადაიხრება, სხვა არსებებზე უფრო ცუდ მდგომარეობაში აღმოჩნდება. (სურა არაფ, 7/179)

ალლაჰი ადამიანისგან ღვთისმსახურებასა და სიკეთის კეთებას მოითხოვს. მას ალლაჰისა და შუამავლის (ს.ა.ს.) ბრძანებებისა და აკრძალვების მიხედვით ცხოვრებას ურჩევს. მაგრამ სამწუხაროდ ადამიანი, სისუსტიტა და გარშემომყოფების ზემოქმედებით, ნებით ან უნებლიედ ცოდვებისკენ იხრება. ყოვლადმონყალე ალლაჰი კი ადამიანებს

სწყალობს და აძლევს საშუალებას ცოდვები მოინანიონ. „თეებე - ისთილფარი“ ანუ სინანული და მიტევების თხოვნა, ადამიანის სულიერად განწმენდის საუკეთესო საშუალებაა.

მონანიება ეს ერთგავრი სინანულია. გულწრფელი მონანიებისთვის ვნებებთან გამკლავებაა საჭირო. როგორც ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) აღნიშნავს, ცოდვა ადამიანის შინაგან სამყაროს აზიანებს. (მუსლიმი, ბირრი, 15) ადამიანმა ცოდვები გულწრფელად უნდა მოინანიოს, ალლაჰს პატიება სთხოვოს და აღარ ეცადოს მათ ჩადენას, ცოდვა მთელი არსებით შეიძულოს. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) ერთ-ერთ ჰადისში ამ ჭეშმარიტებას შემდეგნაირად განმარტავს: „სინანული, მო-

ნანიების ტოლფასია.“ (იბნი ჰანბელი, 1, 423; იბნი მაჯე, ზუჰდი, 30) სხვა ჰადისში კი ბრძანებს: „ცოდვის მონანიება - მისგან განდგომა, შემდეგ კი მასზე აღარასდროს დაბრუნება.“ (იბნი ჰანბელი, 1, 446)

მორწმუნე ადამიანის მიერ ჩადენილი ცოდვის გამო სინანულის გამოხატვა, ცოდვის მეორედ ჩაუდენლობის პირობა და ალლაჰისგან შენდობის თხოვნაა, რასაც „თევზე ისთილფარი“ ეწოდება. ამიტომ, მონანიება ანუ „თევზე“ ხშირად „ისტილფართან“ ერთად არის გამოყენებული.

ცოდვილი ადამიანის მიერ ცოდვის მოსანანიებლად და ალლაჰისგან მიტევების სათხოვნელად რაიმე განსაკუთრებული პირობა არ არსებობს. თუმცა ყველა საქმეს თავისი ფორმა, წესი და საფუძველი გააჩნია. ერთი საქმიდან სარგებლის მიღება, მხოლოდ სწორი მიდგომითაა შესაძლებელი. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) მონანიების განსაზღვრებას ასე გადმოგვცემს: „ადამიანი, რომელიც ცოდვას ჩაიდენს, შემდეგ მცირე განბანვას შეასრულებს, მერე ორ მუხლ ლოცვას შეასრულებს და ალლაჰისგან მიტევებას ითხოვს, უეჭველად, ის მას მიუტევებს.“

გამჩენი ალლაჰიც ადამიანს ცოდვილებს მონანიებისკენ მოუწოდებს: „ხოლო მათ, რომელთაც სიავე ჩაიდინეს ან საკუთარ თავს ავნეს, გაიხსენონ ალლაჰი და მაშინვე, (ჩადენილი) ცოდვების გამო, პატიება შესთხოვონ და ვისღა ძალუძს ცოდვების მიტევება, თუ არა ალლაჰს.“ (სურა ალი იმრანი, 3/135;)

მონანიების დროს სრული გულწრფელობითა და სინანულით უნდა მოვიქცეთ. ალლაჰის მიმტევებლობაში ეჭვი არ უნდა შევიტანოთ და უნდა გვახსოვდეს, რომ ალლაჰი „თევვები“, „აფუვი“, „ლაფური“, ანუ შემსმენი, მიმტევებელი და შემნდობია (სურა ბაყარა, 2/160; სურა თევზე, 9/104, სურა ჰაჯი, 22/60, სურა აჰზაბი, 33/24, სურა შურა, 42/25.).

მონანიების სრულყოფაში მოყვანის ერთ-ერთი პირობა ცოდვისგან განრიდებაა. (იბნი ჰანბელი, 1, 446, ბეიჰაჟი, შუ'ეიბულ-იმანი, V, 387.) ადამიანი, რომელიც ჩადენილი ცოდვის გამო სინანულს გამოხატავს, ხოლო შემდეგ ისევ იმ ცოდვას მიუბრუნდება, მის მიერ გამოხატული სინანულის გრძნობა, ნუთიერი მონანიების სურვილის გარდა, არაფერი იქნება.

გულწრფელი მონანიება, ცოდვის მიტევების საწინდარია. ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.), ამ თემასთან დაკავშირებით, გამჩენის ასეთ ბრძანებას გვამცნობს: „ჩემო მონა-მორჩილნო, რჩება ცოდვილად ის, ვისაც მე არ მივუტევებ. მთხოვეთ შენდობა, რათა შეგინდოთ. ხოლო, ვინც უწყის ჩემი მოწყალება და მიტევებას მთხოვს, მას მივუტევებ, (დაშვებულ შეცდომას) არად ვაქცევ“.... (იბნი ჰანბელი, V, 152; იბნი მაჯე, ზუჰდი, 30.)

ყურანში ნათლადაა განმარტებული ის, თუ როგორ სთხოვა შენდობა ადამმა (ა.ს.) უზენაეს ალლაჰს, ჩადენილი შეცდომის გამო გამოწვეული სინანულის გრძნობით. უზენაესმა ალლაჰმა ადამს მიუგო: „ეი, ადამ! დასახლდით შენ და შენი ცოლი სამოთხეში, აქაური ნაყოფი ჭამეთ (თქვენ ორმა) რამდენიც გენებოთ და სადაც გენებოთ (თქვენ ორს), მაგრამ ამ ხეს არ გაეკაროთ (თქვენ ორმა), რომ არ იქცეთ (თქვენ ორი) უსამართლონი! „მაშინ ეშმაკმა ეჭვი ჩაუგდო მათ, რათა ცხადი ექმნა მათთვის, რაც დაფარული იყო სასირცხოთაგან მათთვის და უთხრა: თქვენმა ღმერთმა მხოლოდ იმიტომ აგიკრძალათ ეს ხე, რომ არ გამხდარიყავით ანგელოზები ან უკვდავები.“ (სურა არაფი, 7/19-20)

უზენაესმა ალლაჰმა ეშმაკის მიერ შეცდომაში შეყვანილი ადამის შესახებ ბრძანა: „ადამი ეურჩა თავის ღმერთს და გზა აებნა.“ (სურა ტა-ჰა, 20/121.) შემდეგ კი უთხრა: „ნუთუ არ ამიკრძალავს თქვენთვის ეს ხე და განა არ

მითქვამს თქვენთვის, უეჭველად, ეშმაკი ცხადი მტერია თქვენი?!” (სურა არაფი, 7/22.) რასაკვირველია ადამმა და ევამ ჩადენილი ცოდვა აღიარეს და ალლაჰს შენდობა სთხოვეს. როგორც ყურანი გვამცნობს, მათი ვედრება შემდეგნაირი იყო: „ღმერთო ჩვენო! უსამართლოდ მოვექცეთ საკუთარ თავს და თუ არ მოგვიტევენ და არ შეგვინყალებ, უეჭველად, ჩვენ წაგებულია შორის აღმოვჩნდებით!” (სურა არაფი, 7/23.) საბოლოოდ უზენაესმა ალლაჰმა ისინი შეინდო და მიუტევა. (სურა ტა-ჰა, 20/122.)

როდესაც უზენაესი ალლაჰი ცოდვების მიტევების შესახებ გვესაუბრება, (სურა ნისა, 4/27; სურა შურა, 42/25.) ადამიანებს შორის განსხვავებას არ აკეთებს. ისეთ ცოდვებზე, რომელთა პატიებასაც გვამცნობს, (ნისა, 4/17.) ცოდვილებს შორისაც განსხვავებას არ აკეთებს და პატივით მახარობლობს მათ.

ალლაჰის მიერ მიუტევებელი ცოდვა არ არსებობს და ცოდვის სიდიდის მიხედვით, ის ვედრების კარებს არასდროს არავის უხურავს, ვინაიდან ალლაჰის წყალობა, მიტევება, ვრცელი და დიდია. (სურა ნეჯმ, 53/32.) ადამიანის ღირსებისა და ნამუსის შემლახველ ცოდვად ხსენებული მრუშობის, ქურდისა და ალკოჰოლის მომხმარებლებისთვისაც კი შეცდომების გამოსასყიდი ვედრების კარი მუდამ ღიაა. (ბუხარი, სურა ჰუდუდი, 20; მუსლიმი, იმანი, 104.) ამასთანავე, ადამიანის ყოველივე კარგი ქმედების, საიქიოში ფუჭად გადაქცევის მიზეზის მქონე „ირთიდას“ შესახებ, რომელიც რწმენის უარყოფას აღნიშნავს, პატიების მიზნით წარმოთქმული ვედრების შესმენაც და პატივაც აიათებით არის განმარტებული. (სურა ალი-იმრანი, 3/86-89.) ცოდვებს შორის ყველაზე ცუდი - „შირქი“ ანუ ალლაჰზე მოზიარის დადგენის შემთხვევაში, ადამიანის მიერ მსგავსი საქციელის მონანიებისა და რწმენის თავიდან მიღების შესაძლებლობაც არის აღნიშნული. ალლაჰის



წინაშე, მსგავსი საქციელის გამოსყიდვა, მხოლოდ და მხოლოდ მონანიების მეშვეობით არის შესაძლებელი. საკმარისია, მან ურწმუნოებაში არ გალიოს მთელი ცხოვრება და ისე არ აღესრულოს. (სურა ნისა, 4/18.) ყურანში ვკითხულობთ: „და ვინც მორწმუნეს მოკლავს განზრახ, ჯოჯოხეთია მისი საზღაური, სადაც დარჩება მუდმივად. განურისხდა მას ალლაჰი და დაწყევლა იგი და გაუმზადა მას სასჯელი საშინელი!” (სურა ნისა, 4/93.) და „ისინი არ მოუწოდებენ სხვა ღვთაებებს, გარდა ალლაჰისა, და არ კლავენ სულს, რომელიც აკრძალა ალლაჰმა, გარდა სამართლის აღდგენისა. და არ მრუშობენ. ვინც იქმს ამას, სასჯელს გადაეყრება. მისი სასჯელი აღდგომის დღეს გაორმაგდება და დარჩება მარად დამცირებული. ეს არ ეხება მათ, ვინც მოინანია, ირწმუნა და სამართლიანად მოიქცევა. მათ ავ საქმეებს ალლაჰი კეთილით შეცვლის, რამეთუ ალლაჰი შემწყალებელია, მიმტევებელია! (სურა ფურყანი, 25/68-70.)

აქედან გამომდინარე, ზოგიერთ აიათსა და ჰადისში მოყვანილი ცოდვის მიუტევლობის (ბუხარი, ედები, 60; იბნი მაჯე, დიეთი, 8.) მაგალითები, ცოდვისგან თავის შორს დაჭერის მდგომარეობაზე მიგვანიშნებს. მაშასადამე, მსგავსი აიეთებისა და ჰადისების მნიშვნელობიდან ვხვდებით, რომ ყოველი ცოდვა, „თევზე-ისთილფარის“ წარმოთქმას საჭიროებს. რაც შეეხება, სხვისი უფლების შე-



ლახვისას, ცოდვის მონანიებისთვის, უპირველეს ყოვლისა, პატიების თხოვნა იმ ადამიანისგანაა საჭირო, რომელსაც ზიანი მიაღდა. ამ შემთხვევაში ადამიანური ვალდებულების შელახვასთან გვაქვს საქმე და ალლაჰი მისი პატიების უფლებას მხოლოდ იმ ადამიანს აძლევს, ვისი უფლებებიც ირღვევა. (ბუხარი, რიყაყი, 48.) გარდა ამისა, ყოველი ცოდვის პატიებასაც გვამცნობს, რამეთუ უზენაესი ალლაჰი ამით ცოდვილ ადამიანებს უიმედობისგან ათავისუფლებს და ასე ბრძანებს: „და როცა მოვლენ შენთან, რომელთაც სწამთ ჩვენი აიათები, უთხარი: „მშვიდობა თქვენდა!“ ღმერთმა თქვენმა თავისთავს დაუნერა მწყალობლობა. უეჭველად, რომელი თქვენგანიც უმეცრებით ჩაიდენს სიავეს, მერე მოინანიებს ამის შემდგომ და გამოასწორებს, უეჭველად, იგი შენმდობია, მწყალობელია!“ (ენ'ამ, 6/54.)

მონანიების შემთხვევაში, მორწმუნე განიწმინდება და ცოდვის ჩადენამდე არსებულ მდგომარეობას დაუბრუნდება. ძვირფასი შუამავალი (ს.ა.ს.) ბრძანებს: „ცოდვების (გულწრფელად) მომნანიებელი უცოდველის დარია.“ (იბნი მაჯჟე, ზუჰდი, 30) შუამავალი (ს.ა.ს.) მონანიების საშუალებით მოპოვებული სულის სინმინდეს, შემდეგი მსგავსებით გადმოგვცემს: „მორწმუნეს, რომელიც ცოდვას ჩაიდენს, გულში შავი ლაქა დაესმება, ხოლო თუ ამ ცოდვას განერიდება, პატიებას

ითხოვს და ალლაჰისკენ მიიქცევა, გული განუსხივდება. თუ მსგავსად არ მოიქცევა და ცოდვას ან შეცდომას მიუბრუნდება, შავი ლაქა გაიზრდება და საბოლოოდ მთლიან გულს მოიცავს.

ძვირფასი შუამავალი (ს.ა.ს.), ჩადენილი თუ ჩაუდენელი შეცდობის გამო, ალლაჰის პატიების მიუხედავად, (ბუხარი, თეფსირი, (ფეთიჰ) 2; მუსლიმი, სიფათულ-მუნაფიყინი, 81) დღისით თუ ღამით, მაინც ალლაჰისგან შეწყალებასა (მუსლიმი, ზიქრი, 42) და პატიებას ითხოვდა. რამეთუ მონა-ნიება შუამავლისთვის (ს.ა.ს.) ალლაჰთან დაახლოების საშუალებაა. **ალლაჰს, პატიების მთხოვნელი ადამიანები უყვარს.** (სურა ბაკარა, 2/222) ალლაჰის შუამავლის (ს.ა.ს.) გადმოცემის თანახმად, „უზენაესი ალლაჰი, ადამიანის მონანიებას იმაზე მეტი სიხარულით ხვდება, ვიდრე ადამიანის მიერ დაკარგული ნივთის პოვნით მიღებული სიხარულია.“ (მუსლიმი, თევბე, 2; ბუჰარი, დეავათ, 4)

უზენაესი ალლაჰი კმაყოფილია ისეთი ადამიანით, რომელიც თავისუფალი ნებასურვილით, შეცდომის გამოსწორების მიზნით, მასზე მონანიების ვედრებას ალავლენს: „თქვენ რომ არ შესცოდოთ, ალლაჰი სხვებს გააჩენდა, ისინი შესცოდავენ და (მოინანიებდნენ) ალლაჰიც მათ მიუტევებდა.“ (მუსლიმი, თევბე, 9) ამიტომ უზენაესი ალლაჰი ადამიანს, ცოდვებისგან შორს და ყოველ წამს ალლაჰის მორჩილების ქვეშ მყოფი ანგელოზებისგან, განსხვავებული თვისებებით ახასიათებს. მაშასადამე ისეთი მუსლიმები, რომლებიც სულისა და გულის სინმინდისთვის ალლაჰის შუამავალს (ს.ა.ს.) ცხოვრების მაგალითად დაიდგენენ, ისეთი „თევბე-ისთილფარის“ წარმოთქმას საჭიროებენ, როგორსაც ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.) გვიჩვენებს. (მუსლიმი, ზიქრი, 42) ცოდვებისგან განწმენდის საშუალება „თევბე- ისთილფარი“, ალლაჰსა და მონა-მორჩილს შორის ურთიერ-

თობის გამყარების საშუალებაა. მონანიების-
თვის დანიშნული დროისა და ადგილის არარ-
სებობის მიუხედავად, უზენაესი ალლაჰი ყუ-
რანში, განთიადისას მიტევების მოხოვნელს,
ქებით მოიხსენიებს. (სურა ალი იმრანი, 3/17)

გამჩენი ალლაჰი, ყოველ წამს ცოდვის
ჩადენის საშიშროების ქვეშ მყოფი ადამი-
ანისგან, ჩადენილი ცოდვის გაცნობიერებასა
და იმ წამსვე მონანიებას ითხოვს. მაგრამ არ-
სებობს მონანიების მიუღებლობის დროც და
ეს დრო, სიკვდილის მოახლოებისა
(სურა ნისა, 4/18) და სულის
ყელში მობჯენის დროა.
(თირმიზი, დე'ვათი, 98; იბნი
მაჯე, ზუჰდი, 30) ჩვენ ხომ
არ ვიცით თუ როდის
გვეწვევა სიკვდილი, ამი-
ტომ მონანიება სამომა-
ვლოდ არ უნდა გადავდოთ.
შუამავლის (ს.ა.ს.) ჰადისის
მიხედვით, მზის დასავლეთიდან
ამოსვლის, ანუ დედამიწის აღსასრუ-
ლის ჟამის დადგომის შემდეგ, „მიტევების
კარი“ უკვე მთლიანად დაიხურება. (მუსლიმი,
ზიქრი, 43; თირმიზი, დე'ვათი, 98)

არ უნდა დაგვაინწყდეს, რომ მონანიება
ადამიანის ცხოვრების განუყრელი ნაწილია.
ვინაიდან ადამიანი მონანიებით რწმენას
იღრმავებს, ალლაჰისკენ სვლას განაგრძ-
ობს, იმედისა და სიცოცხლის გაგრძელების
სურვილს ინარჩუნებს. ადამიანი მონანიე-
ბის მეშვეობით, ალლაჰისა და მისი შუამა-
ვლის (ს.ა.ს.) მოთხოვნის თანახმად, საზოგა-
დოებასთან ერთად, ბედნიერად და უსაფრ-
თხოდ ცხოვრებას ინარჩუნებს.

თევზე-ისთილფარის შესრულებისას,
ადამიანს უფლება აქვს სურვილისამებრ სი-
ტყეები აირჩიოს, მაგრამ ეს გულითა და სუ-
ლით უნდა შეასრულოს. მონანიებისა და პა-
ტიების შეთხოვნა საუკეთესო სიტყვებით თუ

გვსურს, ალლაჰის შუამავლის (ს.ა.ს.) ვედრე-
ბას უნდა გადავხედოთ. ალლაჰის შუამავლის
(ს.ა.ს.) „სეიდულ-ისთილფარის“ ანუ თევზე-
ისთილფარის საუკეთესო ფორმა ასეთია:

„ღმერთო ჩემო, ჩემი ღმერთი შენ ხარ,
არ არსებობს შენ გარდა სხვა ღვთაება!

შენ გამაჩინე და შენი მორჩილი ვარ!

ვიდრელა ძალა შემწევს შენდამი აღთქ-
მის ერთგული ვიქნები და შენს აღთქმას ვს-
ასობ!

ჩადენილი სიავისგან
შენ მოგეკედლები!

ჩემზე ნაბოძებ წყა-
ლობას ვაღიარებ!

ცოდვებსაც ვაღიარ-
ებ!

შემინდე ცოდვები, რა-
მეთუ შენ გარდა ცოდვებს ვერა-
ვინ მომიტევებს.“

ძვირფასო მორწმუნეებო,

მოდით ეს ძვირფასი, ჩვენთვის ბოძე-
ბული დრო სარფიანად გამოვიყენოთ. ვი-
ლოცოთ და ვევედროთ ალლაჰს ცოდვების
მიტევება. თუკი ვინმეს ცუდი გავუკეთეთ,
ან სხვისი უფლებები შევლახეთ, ჰალალობა
ვთხოვოთ. ჩვენ ხომ არ ვიცით ხვალ ვინ ვი-
ქნებით ამ ქვეყნად და ვინ არა. ყველაფერი
მოვასწროთ დღესვე, სანამ ცოცხალი ვართ
და ამის შესაძლებლობა არსებოს. ნუ დაგვა-
ვინწყდება, რომ სამყაროთათვის წყალობად
მოვლენილი შუამავალი (ს.ა.ს.) დღეში ასჯერ
ინანიება და ალლაჰს პატიებას სთხოვდა.

უზენაესმა ალლაჰმა უნაკლოდ მიიღოს
თითოეული ჩვენგანის ლოცვა, ვედრება და
მონანიება! ამინ!





ლაშა გოლჭვაძე

სიტყვის გამოხატვის თავისუფლება ისლამში

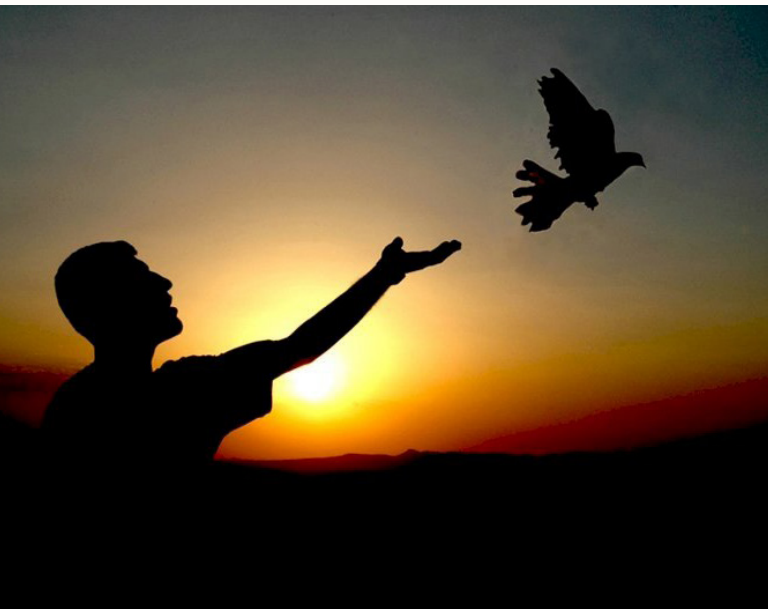
სიტყვის გამოხატვის თავისუფლება ადამიანისთვის, ალლაჰის მიერაა მინიჭებული. ალლაჰის მიერ გარდმოვლენილი ზეშთაგონება ადამიანებს არ უკრძალავს მის რწმენას, რომ გამოხატონ საკუთარი აზრი თავის სურვილისამებრ, რა თქმა უნდა, ისე, რომ არ დაარღვიონ სხვისი უფლებები. პრინციპები, რომლებიც ყურანშია მოცემული სიტყვის გამოხატვის შესახებ, რაც თითოეული ადამიანისთვის მისაღები და გასათვალისწინებელია. ისლამის რწმენა დაფუძნებულია თავისუფალ არჩევანსა და გადანაცვლებებზე, რადგანაც რწმენა ვერ იქნება დაფუძნებული იძულებაზე, ვინაიდან ალლაჰის მიერ დადგენილი ამქვეყნიური გამოცდა იქნებოდა უმნიშვნელო, თუ ადამიანები საკუთარი ნებითა და სურვილით არ აირჩევდნენ იმ რელიგიას, რომელიც ზეშთაგონების მეშვეობით გარდმოავლინა მან მოციქულებზე. შუამავალი კი არის მაგალითი, მისი მოქმედებებითა და მოწოდებებით, სიტყვის გამოხატვის თავისუფლებისა.

ისლამის მიერ დაფუძნებული პრინციპები ადამიანებისთვის არის გზა, რომლის

მეშვეობითაც ისინი შეძლებენ ჩამოაყალიბონ მშვიდობიანი საზოგადოება და თითოეულ ადამიანს შეუქმნიან ისეთ გარემოს, რომ ირწმუნონ ის, რაც სურთ, მხოლოდ და მხოლოდ ერთი პირობით, რომ არ შეუქმნან სხვას საფრთხე და არ შეურაცხყონ ადამიანების რწმენა, უფლებები და ა.შ.

რელიგიის მიხედვით ცხოვრება თავისუფალი ნებისა და უფლების გარეშე შეუძლებელია, რადგანაც, როგორც ზემოთ ვახსენეთ, რწმენა მათზეა დაფუძნებული. უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანებს უბოძა უფლებები და პასუხისმგებლობები, რომლებიც ადამიანის ცხოვრების საფუძველს წარმოადგენს, ამას ისლამი დიდ ყურადღებას აქცევს, რადგანაც ეს საფუძველები აძლევს ადამიანს შესაძლებლობას იცხოვროს თავისუფალ გარემოში, სადაც არ ექნება შეზღუდვა ამა თუ იმ არჩევანის გამო.

რწმენის გავრცელება დაუშვებელია დაშინებისა და ძალის გამოყენების გზით. ადამიანმა შეიძლება ირწმუნოს მაშინ, როცა ნათლად იქნება გარკვეული კონკრეტულ საკითხში და თავისუფალი ნების გამოყენებით



გადაწყვეტის აილოს ის უფლებები და მოვალეობები, რომელსაც რელიგია აკისრებს მას.

დაძალება ადამიანში აქრობს გულწრფელობას, გამომდინარე აქედან ძალით შესრულებული ღვთისმსახურებაც კარგავს ღვთისმსახურების ფუნქციას. რელიგიის ყველა ის ბრძანება, რომლის შესრულებაც ეკისრება მორწმუნეს, დაფუძნებული უნდა იყოს მის კეთილ ნებასა და სურვილზე. რელიგიაში მიუღებელია ზეწოლა ადამიანებზე, რომ შეასრულონ ესა თუ ის საქმე, რადგანაც აუცილებელია ყველამ თავისი ნება-სურვილით შეასრულოს მისი მოვალეობები და ძალდატანების გარეშე იცხოვროს იმ რელიგიის შესაბამისად, რომლისაც სწამს.

ისლამი თითოეული ადამიანის რწმენის თავისუფლებას ცნობს, ვისაც სურს შეუძლია იყოს მუსლიმი ან ქრისტიანი, იუდეველი, მაზდებანი და ა.შ. ისლამში ჯიჰადის მიზანია აღკვეთოს ადამიანებზე განხორციელებული ზეწოლა ნებისმიერ საკითხში, ასევე ისლამის განდიდება და თევჰიდის მნიშვნელობის ახსნა-განმარტება მათთვის, ვისაც სურს იცხოვროს, როგორც ერთი ღმერთის მორწმუნე მუსლიმად. აქედან გამომდინარე ჯიჰადი არ სრულდება შურისძიების, სისხლისღვრის და ხალხის გასამუსლიმებლად, არამედ სამართლიანობის აღსადგენად და ხალხის დასაცავად, რომელიც განიცდის ზეწოლას, ამასთანავე, ერთადერთი რელიგიის განსამტკიცებლად, რომელიც ცნობს ადამიანის

თავისუფლებას ნებისმიერ საკითხში, რაც ხელს არ უწყობს საზოგადოების წარწყმედასა და განადგურებას.

ღირებულებები და პრინციპები, რომლებიც ადამიანის ცხოვრებას ღირებულს ხდის და მნიშვნელობას ანიჭებს, დაკავშირებულია მათ უფლებებთან, სამართლიანობასა და თავისუფლებასთან. ყურანი ადამიანს რწმენისა და აზროვნების თავისუფლებას ანიჭებს და ამ უფლების სწორად გამოყენებისა და გააზრების საჭიროებას აცნობებს მას.

ზეშთაგონება შუამავლებს აცნობებს, რომ ადამიანები იბადებიან თავისუფალნი და თანასწორნი. რწმენის თავისუფლება, სიტყვის გამოხატვის თავისუფლება, აზროვნების თავისუფლება, ყურანის მხრიდან ადამიანისთვის მინიჭებული უფლებებია. ყურანი არ განასხვავებს ადამიანებს მისი ენის, კანის ფერის ან წარმომავლობის მიხედვით.

რელიგიის, კერძოდ ისლამის მიღება დამოკიდებულია ადამიანის თავისუფალ არჩევანსა და ნებაზე. რელიგია მის ღირებულებებზე დამორჩილებას საჭიროებს, რაც კეთილი ნებისა და თავისუფალი არჩევის გარეშე შეუძლებელია. იძულება, როგორც ყოველთვის, ამ შემთხვევაშიც ზღუდავს ადამიანის თავისუფლებას და ხელყოფს ადამიანის ღირსებას.

ყურანი გვასწავლის, რომ რელიგია და მასზე დამოკიდებული რწმენა არის სინდისის საქმე და მხოლოდ საკუთარ ნებაზე დაყრდნობით შეიძლება ადამიანებმა ირწმუნონ. ასევე, როგორც მორწმუნე ღიად აცხადებს საკუთარი რწმენის შესახებ ასევე ისინი, რომლებიც არ არიან დარწმუნებულნი რელიგიის სიმტკიცეში, ცხადად შეუძლიათ განაცხადონ მათი მდგომარეობის შესახებ, მაგრამ მათი მდგომარეობა არ უნდა აქციონ პროპაგანდის საგანი, რომ არ გამოიწვიონ არეულობა საზოგადოებაში. წმინდა ყურანში შემდეგნაირად არის ნაბრძანები:

„იძულება არაა სარწმუნოებაში. ჭეშმარიტი გზა ნათლად გამოირჩა ცდომილისგან. მაშ, ვინც უარყოს ტადუთი (ეშმაკი და ეშმაკისეული გზა) და იწამოს ალლაჰი, უეჭველად, ის მყარ საყრდენს არის ჩაჭიდებული, რომლის ნგრევა შეუძლებელია. უეჭველად,

აღლაპი ყოვლისმსმენია, ყოვლისმცოდნეა.
(ბაყრა, 256)

აღლაპს სურს, რომ ადამიანმა გამოიჩინოს საკუთარი ნება, ჰქონდეს სრული უფლება თავისი გადწყვეტილებით მიიღოს მისი რწმენა და მისი კეთილი ნების საფუძველზე შეასრულოს ის ბრძანებები, რომლებიც ებრძანა მას. აღლაპს რომ ესურვა თითოეული გაჩენილს დაიმორჩილებდა, მაგრამ ჩვენი შექმნის მიზანი გამოცდაა და გამოცდის მიზანი რომ არ დაირღვეს, თითოეულ ადამიანს უნდა გააჩნდეს სრული თავისუფლება არჩევანში ირწმუნოს თუ არა შემოქმედი. ყურანში ამასთან დაკავშირებით აღლაპი ბრძანებს:

„შენს ღმერთს რომ ენება, უთუოდ ყველა ერთბაშად ირწმუნებდა, ვინც კი დედამინაზეა. მაშ, შენ აიძულებ ხალხს, რათა იქმნენ მორწმუნენი?“ (იუნუს, 99)

„და რომ ენება აღლაპს, ერთ თემად გქმნიდათ თქვენ. მაგრამ (დაგყოთ) იმისთვის რომ გამოეცადეთ იმით, რაც გიბოძათ. მაშ, შეეჯიბრეთ ერთმანეთს კეთილი საქმეების კეთებაში. ყველანი აღლაპთან მიბრუნდები და იგი გაცნობებს იმას, რაზეც გქონდათ უთანხმოება.“ (ზაიდე, 48)

ყურანში არსებული მოწოდებები მუჰამედ მოციქულის მიმართ, ნათელს ხდის, რომ ისლამი მხოლოდ შეგონებით უნდა გავრცელდეს და არანაირი ზეწოლა არ უნდა განხორციელდეს მათზე, ვინც არ ისურვებს ისლამს, როგორც რელიგიას. მაგალითისთვის სურა ლაშია'ში შემდეგნაირად არის ნაბრძანები:

„მაშ, შეაგონე, შენ ხომ მხოლოდ შემგონებელი ხარ!

შენ არა ხარ მათზე მოძალადე.

მაგრამ ვინც განუდგა (რწმენას) და უარყო (ყურანი),

აღლაპი დასჯის მას უდიდესი სასჯელით!

უეჭველად, ჩვენდა მოიქცევიან!

უეჭველად, ჩვენ გვეკუთვნის ანგარიშგება მათზე!“ (ლაშიე, 21-26)

„უთხარი: ჰეი, ხალხო! თქვენ მოგველინათ ჭეშმარიტება თქვენი ღმერთისგან. ვინც ჭეშმარიტ გზას დაადგება, უეჭველად, თავის სულს დაადგენს ჭეშმარიტ გზაზე. და ვინც ცდუნებას აჰყვება, მხოლოდ თავისთავს და-

აზიანებს. და მე არა ვარ თქვენი გუშაგი!“
(იუნუს, 108)

„უეჭველად, ჩვენ ზეგარდმოვაგლინეთ შენზე წიგნი ხალხისათვის ჭეშმარიტებით. მაშ, ვინც დაადგება ჭეშმარიტ გზას, თავისი სულის სასიკეთოდ. ხოლო ვინც ცდუნებას აჰყვება, მხოლოდ თავისთავს დააზიანებს, რამეთუ შენ არა ხარ მათი გუშაგი!“ (ზუმერი, 41)

„ჩვენ უკეთ ვუნყით რასაც ამბობენ. და არა ხარ შენ მათი მოძალადე. მაშ, შეაგონე ყურანით, ვინც ძრწის ჩემი გაფრთხილების წინაშე!“ (ყაფ, 45)

როგორც აიათებშია ნახსენები ისინი, ვინც ირწმუნებენ საზღაურს აღლაპისგან ელოდებიან, ხოლო ისინი, ვინც უარჰყოფენ საზღაურს, ისევ აღლაპი დაუნესებს მათ. ადამიანების ვალდებულება რელიგიის საუკეთესო გზით ქადაგებაა.

აღლაპის მოციქულნი ხალხს არ აიძულებდნენ ერწმუნათ, რადგანაც იძულება არ არის რელიგიაში. ადამიანი, რომელიც იძულების გამო „ირწმუნებს“, ან იძულებით შეასრულებს ღვთისმსახურებას, ღვთისმოსავი არ იქნება, არამედ ფარისეველი, რაც ისლამის და საერთოდ რელიგიის მიზანი არ არის. ისლამის მიზანია, ადამიანი საკუთარ ნებაზე დაყრდნობით იყოს მორწმუნე და არამორწმუნეებსაც შეუქმნას ისეთი გარემო სადაც თავს დაცულად იგრძნობენ. ყურანში ნაბრძანებია:

„და უთხარი: „ჭეშმარიტება თქვენი ღმერთისგანაა, ამის შემდეგ ვინც ინებებს, ირწმუნებს და ვინც ინებებს, უარყოფს.“ (ქეჰი, 29)

აღლაპმა ადამიანს მისცა გონება, რაც მას სხვა არსებებზე მაღლა აყენებს და პასუხისმგებლობას აკისრებს. აზროვნება და ცოდნა სიტყვის გამოხატულებისა და მოქმედებების წინაპირობაა. ადამიანი ქმედებებში სრულიად თავისუფალია, თუმცა ამავედროულად პასუხისმგებელიც. აღლაპი ადამიანს სიკეთესა და სამართლიანობას უბრძანებს, ამიტომ მათ, მხოლოდ მოუწოდებს ირწმუნონ საკუთარი თავის სასიკეთოდ და კრძალავს ყველანაირ ზეწოლას.

აღლაპმა შეგვაძლევინოს მისი ბრძანებების შესაბამისად ცხოვრება.

ამინ!

მადლიერება – მადლობის კარგაჩვევა

მადლიერება – მადლობის გადახდა, პატივისცემა და დაფასებაა მათი, ვინც ეხმარება და ემსახურება სხვას.

ადამიანი, რომელიც კმაყოფილებასა და პატივისცემას გამოხატავს, გაკეთებული სიკეთისათვის -- მადლობას ნიშნავს.

სიტყვით გამოხატული მადლიერება - სარჩო-სანოვანის მომცემის მიმართ ღვთისმსახურებას, მის ქება-დიდებასა და პატივისცემას ნიშნავს.

მოქმედებით მადლიერება ალლაჰისთვის, სასარგებლო საქმეებითა და საქციელით გამოიხატება. სხვა სიტყვებით, ესაა უზენაესის ქმნილებებზე მხარდაჭერა და დახმარების აღმოჩენა. სულიერი მადლიერება კი გამჩენის რწმენა და მისი აღიარებაა.

აქედან გამომდინარე, მადლიერება უფრო ფართო მნიშვნელობის მატარებელია, ვიდრე მადლობა.

მადლიერების გრძნობა და გამოხატულება ადამიანის გულს მრავალ სილამაზეს ჰმატებს. მადლიერების გრძნობის მქონე ადამიანი უზენაესი ალლაჰის მიერ ბოძებულ ყველა სარჩოს ნათლად ხედავს. მას ალლაჰის მიმართ სიყვარული უძლიერდება და ხვდება, რომ მისთვის მადლობის გადახდა, ბოძებულზე კმაყოფილება და მადლიერების გამოხატვა აუცილებელი რამ არის.

გამჩენი ღმერთი უსაზღვრო მონყაღე და გულუხვია. ყველა არსებაზე დღედაღამ ნყალობას ავლენს. გამომდინარე აქედან, ყველა არსება მოვალეა მადლიერების გამოხატვისა. ყურანში ნაბრძანებია:

„მაშ, გამიხსენეთ მე, (რათა) გაგიხსენოთ თქვენ, იყავით ჩემდამი მადლიერნი და არ იყოთ უმადურნი!“ (სურა ბაყარა, აიათი 152).

აბუ ჰურეირეს გადმოცემის მიხედვით,

ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „საქმე, რომელიც ღმერთზე მადლიერებით არ იწყება, ნაყოფიერი ვერ იქნება.“ (იბნ მაჯე, ნიჟჰი, 19, დავუდი, ედები, 18/4840).

ღმერთმა მუჰამედის მიმდევრებს „მადლიერების ვედრება“ (სურა ფათიჰა) უწყალობა, რომელსაც ლოცვის ყველა მუხლზე კითხულობენ. მორწმუნე როცა ამბობს: „ელ ჰამდულილლაჰ“ (მადლობა, ქება დიდება ალლაჰს ეკუთვნის), აღიარებს, რომ მადლობა, განდიდება და ქება გამუდმებით მხოლოდ ალლაჰს ეკუთვნის. ანგელოზები, რომლებიც ღმერთის ახლო და რჩეული არსებები არიან, მათი საქმე დიად ღმერთზე მადლიერებაა. ამის შესახებ ყურანში ნაბრძანებია:

„და დაინახავ ანგელოზებს, ტახტრეგნის ირგვლივ შემოხვეულთ, ადიდებენ ქებით თავიანთ ღმერთს.“ (სურა ზუმერი, აიათი 75).

„...და ვინც მის გარშემოა, ადიდებენ ქებით თავიანთ ღმერთს, სწამთ მისი და შესთხოვენ შენდობას იმათთვის, რომელთაც ირწმუნეს...“ (სურა მუმინი, აიათი 7).

აიათიდან გამომდინარე, ყველა არსება ღმერთს ადიდება და მადლობას უხდის, მაგრამ ადამიანთა უმრავლესობა ამას ვერ ხვდება.

ერთ დღეს ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა: „უზენაესმა ალლაჰმა შუამავალ იბრაჰიმს „უერთგულესი იბრაჰიმი“ უწოდა, გინდათ გამცნოთ რატომ? იმიტომ, რომ ის ყოველ დილით თუ საღამოთი ასე ამბობდა:

„მაშ, ადიდეთ ალლაჰი, როცა მოსალამოვდება და გარიჟრაჟისას, დღის ბოლოს და შუადღისას! და მას ეკუთვნის ქება-დიდება ცათა შინა და ქვეყანასა ზედა!“ (სურა რუმი, 17-18); (აჰმედი, III, 439).



აქედან გამომდინარე, ალლაჰისთვის მადლობის გადახდა ძალიან მნიშვნელოვანი ღვთისმსახურება და დიდი პატივია. ადამიანმა ცხოვრება მადლიერებით უნდა მოროს და ის ყველა საქმის სათავედ უნდა აქციოს. ყველა სიტყვა და საქმე მადლიერების გამოხატვით უნდა დაიწყოს.

ენეს იბნ მალიქის გადმოცემით, ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: „უზენაესი ალლაჰი კმაყოფილი გახდება, როცა ადამიანს დააპურებს და ის ამის გამო მადლიერებას გამოხატავს“ (მუსლიმი, ზიჰრი, 89. აგრეთვე იხ. თირმიზი, ეთიმე, 18/1816).

იმისათვის, რომ ალლაჰს ბოძებული სიკეთეებისთვის მადლობა გადაუხადოს ადამიანმა, სამი პირობის შესრულება საჭირო.

1. როცა რაიმე წყალობის ღირსი ხდება ადამიანი, უნდა იცოდეს, ეს ვისგან მომდინარეობს;

2. ალლაჰის მიერ ნაწყალობევის გამო კმაყოფილი უნდა იყო და არ უნდა იფიქრო მის რაოდენობაზე;

3. სანამ ხელთ გაქვს ალლაჰის ბოძებული სიკეთე, მას არუნდა აუჯანყდე. (ქურთუბი, I, 134).

ალლაჰისთვის მადლობის გადახდა ნებისმიერ დროს მორწმუნე ადამიანის აუცილებელი პირობაა.

„როცა ოჯახში ბავშვი გაჩნდებოდა, მართლმორწმუნეთა დედა - ძვირფასი აიშე არ იკითხავდა: „ბიჭია თუ გოგო?“ ის იკითხავდა: „ჯანმრთელი და უნაკლო დაიბადა?“ როცა მას ეტყოდნენ: „დიახ, არავითარი ნაკლი არა აქვს.“ ის ამბობდა: „ელჰამდუ ლილლაჰი რაბბილ ალემინ“ (ბუჰარი, ელ ედებულ მუფრედი, 1256).

იმისათვის, რომ შევიმეცნოთ ჩვენთვის ბოძებული სიკეთეების ფასი და ღმერთს

მადლობა გადავუხადოთ ყველაფრისთვის, სამართლიანად უნდა მოვიქცეთ და ჩვენზე დაბლა მდგომების მდგომარეობას უნდა შევხედოთ, თუ ასე არ მოვიქცევით და ჩვენზე უფრო მდიდრების მდგომარეობას შევხედავთ, მადლიერების გრძნობებთან მიახლოება გაგვიჭირდება.

ალლაჰის შუამავალი ამ საკითხთან დაკავშირებით თავის მიმდევრებს ასე აფრთხილებს:

„ვინც რწმენის საკითხში მასზე მაღლა მდგომს შეხედავს, მას დაემორჩილება. ამქვეყნიურობის საკითხში თავისზე დაბლა მდგომს თუ შეხედავს და ალლაჰს ბოძებული სიკეთეებისთვის მადლობას გადაუხდის, ალლაჰი მას ისე შეხედავს, როგორც მადლიერსა და მომთმენს. ხოლო ვინც ამქვეყნიურობის საკითხში მასზე დაბლა მდგომს კი არა, მაღლა მდგომს შეხედავს და მოიწყენს, რომ ხელთ არა აქვს ამქვეყნიურობა, ალლაჰი მას მადლიერ და მომთმენ ადამიანად არ ჩათვლის“ (თირმიზი, ყიამეთი, 58/25812).

ყველაზე ღირსეული ვედრება: „ალჰამდულილლაჰ - მადლობა ალლაჰს ეკუთვნის“ წარმოთქმაა, რადგან ღმერთი მადლიერ ადამიანს სიკეთეს, თხოვნამდე უზრდის. გამომდინარე აქედან, ჩვენ ბოძებული სიკეთეების ფასი უნდა ვიცოდეთ, მათთვის საჭიროებისამებრ უნდა გამოვხატოთ მადლიერება, მხოლოდ შემდეგ უნდა ვითხოვოთ.

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: „და აკი, გაუწყალო ღმერთმა თქვენ: „თუ ნამდვილად მადლიერნი იქნებით, უთუოდ, წყალობას გიმრავლებთ და თუ უმადურნი იქნებით, შექველად, სასჯელი ჩემი საშინელია!“ (სურა იბრაჰიმი, აიათი 7).



მადლიერების გამოხატვა არის ყველაზე დიდი ვედრება, რომელიც ადამიანს მიზანს მიაღწევინებს. ამის გამო ვედრებების დაწყებისას, უპირველესად, ღმერთს მადლობას ვუხდით, ვინაიდან, ვედრება, რომელიც ღმერთზე მადლიერების გამოხატვით იწყება, შესმენილ იქნება. ალლაჰისთვის მადლობის გადახდა არის ის ღვთისწიერი ქმედება, რომელიც ადამიანს ჯოჯოხეთისგან იხსნის და სამოთხეს მოაპოვებინებს. ქვემოთ აბუ ჰურეირეს მიერ გადმოცემული ჰადისი ამის აშკარა მტკიცებულებაა:

ერთ დღეს ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა: „ფარები აისხით!“ ჩვენ ვკითხეთ: „მტერი მოვიდა და იმათ წინააღმდეგ უნდა ავიღოთ ფარი?“ შუამავალმა ბრძანა: „არა, თქვენ ის ფარები აიღეთ, ჯოჯოხეთისგან რომ დაგიფარავთ: *„სუბჰანალლაჰი ველ ჰამდუ ლილ-ლაჰი ვე ლა ილაჰე ილლალლაჰუ ვალლაჰუ ექბერ - ვადიდებ ალლაჰს, მადლობა ალლაჰს ეკუთვნის, არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა, ალლაჰი უდიდესია“* — წარმოთქვით! ეს თქვენ განკითხვის დღეს მხსნელად მოგვევლინებათ და თქვენ შეგხვდებათ. ეს სიტყვები იმ ღვთისმოსავ ქმედებათაგანია, რომელიც მარადიულად დარჩება“ (ჰაქიმი, 1, 725/1985).

მართლმორწმუნეთა დედის, ძვირფასი აიშეს, გადმოცემით, ალლაჰის შუამავალი ღამ-ღამობით ფეხების დასივებამდე ლოცულობდა. აიშემ ჰკითხა: „ასე რატომ აკეთებ, ალლაჰის შუამავალი? თქვენ ხომ ალლაჰმა წარსული და მომავალი ცოდვები მოგიტევათ?“ ალლაჰის შუამავალმა უპასუხა: „უსაზღვროდ მადლიერი მსახური არ ვიყო?“ (ბუჰარი, თეფსირი, 48/2).

ალლაჰის შუამავალი იყო ადამიანი, რომელიც უდიდეს ღმერთს ყველაზე კარგად იცნობდა და მისთვის ღვთისმსახურებებს ფეხების დასივებამდე ასრულებდა, ის ბრძანებდა: „მას რამდენი მადლობაც უნდა გადაუფხადოთ, ცოტაა“. აიშესთვის გაცემული პასუხიდან ჩანს, წმინდა შუამავალი ალლაჰზე მადლობის გადახდით უდიდეს

სიამოვნებას ღებულობდა. აქედან გამომდინარე, მადლიერების გრძნობით აღვსება და ამ გრძნობით ქმედება უყვარდა. ალლაჰის შუამავალი ამითაც არ შემოიფარგლებოდა და იმისათვის, რომ უფრო მეტად გადაეხადა ღმერთისთვის მადლობა, ალლაჰს შემდეგნაირად ევედრებოდა: *„ჩემო ალლაჰო! მე რწმენისა და ღვთისმსახურების საკითხში სიმტკიცეს გთხოვ, სრულწლოვანებაში მტკიცე გადაწყვეტილების მქონე მინდა ვიყო, მინდა შენი ბოძებული სიკეთეებისთვის მადლობის გადახდა და შენთვის ღამაზად მსახურების განევა შევძლო. მინდა სრულყოფილი გული მქონდეს და ერთგული ვიყო. მინდა პატიება გთხოვო, შენთვის ცნობილი და ჩემთვის უცნობი შეცდომები მომიტევო. მინდა გთხოვო, ყველა ის სიკეთე, რომელიც შენ იცი და ჩემთვის უცნობია და ასევე ყველა ბოროტებისგან შენ გეფარები“* (აჰმედი, IV, 125).

სუჰეიბ იბნ სინანის გადმოცემით, ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს: *„მორწმუნის მდგომარეობა მისაბაძი და საოცრად ძვირფასია, რადგან მისი ყველა მდგომარეობა სიკეთის მიზეზია. შემდეგი მახასიათებლები მხოლოდ მორწმუნეებს ახასიათებთ: გასახარი თუ არის რამე, ღმერთს მადლობას უხდის; ეს მისთვის სასიკეთოა. თავს უბედურება თუ დაატყდება, ითმენს; ესეც მისთვის სასიკეთოა“* (მუსლიმი, ზუჰდი, 64).

ცხოვრება სიხარულითა და მწუხარებითაა სავსე. ესენი ადამიანის გულში, რომელიც სასტუმროს ჰგავს, თანმიმდევრობით მოდიან და მიდიან. მათგან თავს ვერავინ იხსნის. ამის გამო ღმერთი გვამცნობს, რომ დანაკარგის გამო უკიდურესად არ უნდა დავმწუხრდეთ და მონაპოვრისგანაც უსაზღვროდ არ უნდა გავიხაროთ.

სიხარულის დროს ღმერთისთვის მადლობის გადახდა, მწუხარებისას კი მოთმინება უნდა ვიცოდეთ. არ უნდა დაგვაფიქრდეს, რომ მადლობა სიკეთეს ზრდის, მოთმინება კი უბედურებას სიკეთედ აქცევს. მორწმუნე ამ ორი ღამაში თვისების გამოყენებით შესაბამისი მშვიდი ცხოვრებით იცხოვრებს.



ხუთი ჩამ, ჩახეც ანგარიშსწორების დღეს მოგკეკითხება

მოდით, სათქმელის გადმოსაცემად შემდეგ შედარებას გამოვიყენებ: თუ თქვენი შვილი საკანცელარიო მაღაზიაში კალმის საყიდლად ფულს გამოგართმევთ და იგი ამ ფულით სათამაშოს იყიდის, უთუოდ გაუწყრებით, რომ მან ფული არამიზნობრივად დახარჯა.

ადამიანი დედამიწაზე ღვთისმსახურებისთვის არის დადგენილი, მაგრამ უმეტესობა გართობით არის დაკავებული.

შენს შვილს, მცირე თანხის გამო, ანგარიში მოსთხოვე, ნუთუ გგონია, ალლაჰი - სამყაროთა ღმერთი, იმ სიცოცხლის პასუხს, რაც მოგმადლა, არ მოგკითხავს?! ნუთუ დედამიწაზე ღვთისმსახურებისთვის არ დაგადგინე? რატომ მიატოვე ეს და ვნებებს აჰყევი?“

ერთი შეხედვით, რას ბრძანებს ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს.):

أَتَزُولُ قَدَمًا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ
حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ وَعَنْ
شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ وَمَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ
أَنْفَقَهُ
وَمَاذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ

„განკითხვის დღეს ადამის ძე ფეხს ვერ მოიცლის (არ დატოვებს განკითხვის ადგილს), თუ არ დაკითხავენ გამჩენის წინაშე შემდეგ ხუთ საკითხზე:

1. სად (რისთვის) გალიე სიცოცხლე?
2. სად (რაში) გაატარე ახალგაზრდობა?
3. სად (როგორ) იშოვე ქონება?
4. სად (როგორ) გახარჯე ქონება?

5. ასახავდი თუ არა ნასწავლს შენს ქცევაზე? (თირმიზი, ებვაბი სიფათილ-ყიამე, 1)

აქ არის ხუთი რამ, რაზეც უნდა იფიქრო, როცა ყოველ ღამე თავს ბალიშზე დადებთ. ხუთი ძირითადი კითხვა, რომელიც საკუთარ თავს ყოველდღე უნდა დაუსვა:

ა) სად ატარებ ცხოვრებას?

თქვენი ცხოვრების ყოველი წამი ფასდაუდებელი კაპიტალია. თქვენ არ იცით რამდენია ეს კაპიტალი ან როდის ამოიწურება. შეიძლება დაგიძახონ მაშინ, როცა ამას ყველაზე ნაკლებად მოელოთ. არ გაქვთ შანსი, რომ უკან მობრუნდეთ. როცა წახვალ, არ გაქვს უფლება, არ უპასუხო კითხვაზე ან გამოტოვო კითხვა, თუ სად გახარჯე ეს კაპიტალი.

უმეტესი ჩვენგანი სიცოცხლის კაპიტალს უბრალო რაღაცეებში ხარჯავს, როგორიცაა: „რა შეჭამოს?“, „რა ჩაიცვას?“, „სად იცხოვროს?“, „სად დაისვენოს?“ „რითი გადაადგილდეს?“ თუმცა, ეს ცხოვრება წარმავალია, რაც არ უნდა ვჭამოთ, ჩავიცვათ, სადაც არ უნდა დავისვენოთ და რა ავტომობილით არ უნდა გადავადგილდეთ. დღეს რა მნიშვნელობა აქვს გუშინ გარდაცვლილმა ადამიანმა რა შეჭამა, რა ჩაიცვა, რითი გადაადგილდებოდა ან სად დაისვენა? მთავარია, ამ კაპიტალს სად მოვიხმართ.

ბ) სად (რა მიზეზით) გაატარეთ ახალგაზრდობა?

რა მიზეზით და რა იდეალისთვის გაატარეთ თქვენი ცხოვრების ყველაზე პროდუქტიული პერიოდი?

ახალგაზრდობაში იყავი თუ არა ჩართული ჰარამსა და არალეგიტიმურ ურთიერთობებში? ახალგაზრდობა მარადიული უფლის სიყვარულით გაატარე თუ წარმავალ ახირებებს აჰყევი? გქონია რამე იდეალი? ვინც პირველად ალლაჰის შუამავლის ირწმუნა, თითქმის ყველა ახალგაზრდა იყო. იმ ახალგაზრდებმა ამ გზაზე უყოყმა-

ნოდ დათმეს ყველაფერი ის, რაც თუ გააჩნდათ. შენც შენი ენერგია, ცოდნა ამ გზას მოახმარე თუ არა? იმის ფიქრს „რომელ უნივერსიტეტში ვისწავლო?“ თუ რა პროფესია შევიძინო, ამ გზაზე რაა გააკეთე, თუ დაფიქრებულხარ ან მარადიულ სამყოფელში შენი ადგილის შესახებ თუ გიფიქრია?

სად იმოვე ქონება?

იცავდით თუ არა ჰალალ-ჰარამის საზღვრებს, ალლაჰის დადგენილ ნორმებს და წესებს, სარჩოს შოვნის დროს? ადამიანის უფლება ხომ არ დაგირღვევია? საქმე სწორად და როგორც საჭიროა, გააკეთე თუ არა?

სად გახარჯე ქონება?

შეასრულეთ თუ არა ალლაჰის მიერ განსაზღვრული უფლებები და მოვალეობები თქვენს ქონებაში? დაეხმარე თუ არა ღარიბებსა და გაჭირვებულებს? გამოიყენეთ თუ ვერა, თქვენი წარმავალი ქონება, მარადიულ საგანძურად გარდაგექმნათ?

ე) ასახავდი თუ არა ნასწავლს შენს ქცევაზე?

იმოქმედე თუ არა იმის შესაბამისად, რაც იცი? გამოხატე თუ არა მადლიერება, როცა საქმის შესრულების ძალა მოგეცა? როცა გააცნობიერე, რომ არაფერი გაგიკეთებია, მაშინ სინანულს მიეცი და მოინანიე თუ არა? ცდილობდი თუ არა ჭეშმარიტების შესწავლას?

ეს არის ყველაზე მნიშვნელოვანი კითხვები, რომლებითაც ჩვენ ყველანი იმიერ სამყოფელში განვიკითხებით. ვინ იცის, კიდევ ბევრი ასეთი კითხვა არსებობს. გამჩენმა გაგვიადვილოს განკითხვის დღეს! დაე, სამყაროთა ღმერთმა მოგვმადლოს საშუალება, ვიფიქროთ ამ კითხვებზე მაშინ, ვიდრე წარმავალ სამყაროში ვცხოვრობთ, რათა იქ - მარადიულ სამყაროში, განკითხვა გაგვიადვილდეს! ამინ!

აღლაჰს შემბრალელები უყვარს

ბოლო გაკვეთილის გამოსვლის ზარი დაირეკა, მასწავლებელი ბავშვებს ბედნიერ დღეს უსურვებს და ეუბნება, ძვირფასო ბავშვებო, ღმერთისთვის მიმინდისხართო. მოსწავლეებმა ერთხმად მადლობა გადაუხადეს და მასწავლებლის გასვლას დაელოდნენ, შემდეგ თვითონაც ერთმანეთის ხელის შეშლის გარეშე გარეთ გავიდნენ. გიორგი სკოლიდან გასვლისას სადარბაზოში მეზობელ ალის შეხვდა, ალი ქალბატონი ლეილას შვილი იყო და გიორგიზე ერთი წლით უფროსი გახლდათ. სკოლიდან გავიდნენ და ერთად სახლის გზას დაადგნენ, თან საუბრობდნენ, ცოტა მოშორებით კედელთან ჩამუხლული სამი ბავშვი შენიშნეს, რომლებიც რაღაცას აკეთებდნენ. მიუახლოვდნენ თუ არა დაინახეს, ბავშვები კატის კნუტს, ხის ტოტებს უღერებდნენ, პატარა კნუტი ძალიან შეწუხებული, სუსტი და საცოდავი ხმით კნაოდა და ბავშვებისაგან გადასარჩენად იბრძოდა. გიორგი და ალი კნუტის ასეთმა მდგომარეობამ ძალიან შეაწუხა და ალიმ ბავშვებს ჰკითხა: მეგობრებო თქვენ რას სჩადისხართ? ბავშვებიდან ერთ-ერთმა მხარზე მოუჭირა ხელი და უპასუხა, არაფერს კნუტით ვერთობითო. გიორგიმ აუხსნა: ეს სულიერი კნუტია და არა სათამაშო, როგორ შეშინდა და ტირის ვერ ხედავთ? ერთ -ერთმა ბავშვმა გაიცინა და უთხრა: განა კატები ტირიანო? ალიმ უპასუხა: არამხოლოდ კატები ყველა ცხოველი ტირის თუ მათ ცუდად მოვექცევით, მათაც აქვთ გრძნობები, თან ეს კნუტი დედისგან შორსაა და თქვენმა ქმედებამ ის ძალიან შეაშინა, საკუთარი თავი ერთი წუთით მის ადგილას წარმოიდგინეთ, განა თქვენ არ შეშინდებოდით? ბავშვებიდან ერთ - ერთმა კი მაგრამ... თქვა და წინააღმდეგობის განწევა ველარ გააგრძელა. მეორემ ბავშვმა დიახ, მართალი ხართ მეგობრებო, ჩვენ

ვერ დავფიქრდით, როცა მის ადგილას თავი წარმოვიდგინე მივხდი, რომ არასწორად მოვიქცეით. ამ დროს სხვა კატის კნავილის ხმა მოისმა, იგი ბავშვებთან მივიდა, აშკარად რაღაცას ევედრებოდა მათ. გიორგიმ ბავშვებს მიმართა: ეს აღბათ კნუტის დედაა, ნახეთ ჩვენგან შვილს ითხოვს. ამ დროს ბავშვმა, რომელსაც კნუტი ხელში ეჭირა ძირს დადო. დედა მაშინვე კნუტთან მივიდა და მას მოფერება და ლოკვა დაუწყო. დედა - შვილი ერთმანეთს ყნოსავდა და ეფერებოდა, ისეთ ხმებს გამოსცემდნენ თითქოს ბედნიერებას გამოხატავდნენ. გიორგიმ აღნიშნა, ნახეთ მეგობრებო დედას ეგონა რომ კნუტი დაკარგა და ვინ იცის როგორ იდარდა და შეეშინდა, ალიმაც შენიშნა: ნელან ორივე ტიროდა და ეხლა ნახეთ როგორი ბედნიერები არიან. ამ დროს დაინახეს, დედამ როგორ ჩაჭიდა პირით კისერში კნუტს და მიჰყავდა. ამის დაინახვაზე ბავშვებიდან ერთ - ერთმა ყვირილი დაიწყო, ნახეთ როგორ კბენს კატა თავის კნუტს. ამის გაგონებაზე გიორგისა და ალის გაეცინათ. ალიმ ბავშვებს აუხსნა: ნუ გეშინიათ არ კბენს, არცერთი დედა თავის შვილს ზიანს არ მიაყენებს, კატები ასე დაატარებენ თავიანთ შვილებს, ის სახლში მიჰყავს. ერთ -ერთმა ბავშვმა თქვა: ცხოველებს თუ ჩვენს მსგავსად ეშინოდათ და ტიროდნენ ან უხაროდათ არ ვიცოდი, რაც დღეს საკუთარი თვალთ ვნახე, ანი არცერთ ცხოველს ცუდათ აღარ მოვექცევი, დანარჩენებიც ასე ფიქრობდნენ. გიორგიმ და ალიმ ბავშვებს დაემშვიდობნენ და შინისაკენ წავიდნენ.

აღლაჰს შემბრალელები უყვარს, ვინც აღლაჰის გაჩენილ სულიერს კარგად მოექცევა, აღლაჰიც მათ კარგად მოექცევა და მადლებით დააჯილდოვებს....

ბავშვის აღზრდა და განვითარება

ბავშვი ალლაჰისგან ბოძებული საჩუქარია, ბავშვის აღზრდას დიდი მნიშვნელობა აქვს, ბავშვი ოჯახის სარკეა, მას მოვლა, აღზრდა და გაფრთხილება სჭირდება.

ბავშვის აღზრდა რთული და ხანგრძლივი პროცესია, რომელიც მოიცავს ურთიერთობის როგორც დადებით ასპექტებს, როგორცაა მოწოდება, შექება, ნახალისება, ასევე უარყოფითსაც: საყვედური, აკრძალვა, დასჯა. ნახალისება და დასჯა აღმზრდელობითი პროცესის ერთგვარი ბერკეტებია.

რას ნიშნავს პოზიტიური აღზრდა? ეს არის მეთოდი და მიდგომები, რომლებიც კარგად მუშაობს ნებისმიერ ბავშვთან, განურჩევლად მისი ასაკისა, ტემპერამენტისა, ხასიათისა თუ გამოცდილებისა. პოზიტიური აღზრდა დაფუძნებულია იმ პრინციპზე, რომ ბავშვზე ზემოქმედების ყველაზე მართებული საშუალება არის ნახალისება. ეს შეიძლება იყოს მოწოდება, შექება, ნდობის გამოხატვა და სხვა. ნახალისება გაცილებით ეფექტურია, ვიდრე დასჯა, რადგან ის ერთმნიშვნელოვნად მიუთითებს, თუ რომელი ქცევაა სასურველი, მაშინ როცა დასჯა მხოლოდ იმას განსაზღვრავს, თუ რომელი ქცევა არასასურველია.

დასჯა არის ნებისმიერის საყრდენი, გაფრთხილება, დაგმობა, აკრძალვა, რომელთა დანიშნულებაც ბავშვის ქცევის კორექცია, განსაზღვრულ რთულ სიტუაციაში, ანუ მაშინ, როცა ის ცუდად იქცევა. სამწუხაროდ უმეტესად ასე ხდება: როცა ბავშვი კარგად იქცევა, უფროსები მას ყურადღებას

არ ვაქცევთ, ხოლო როცა ის ცუდად იქცევა - ვსჯით.

აუცილებლად უნდა გავითვალისწინოთ, რომ დასჯა არ აღკვეთს დაუშვებელ ქცევას. უბრალოდ, ბავშვი თავის „დანაშაულში“ უფრო ფრთხილი ხდება, ის უკეთ შლის კვალს, ადგილზე მისი წასწრება თითქმის შეუძლებელია ხოლმე. როცა ბავშვს სჯიან, ის ცდილობს უფრო ფრთხილად იყოს, და არა - უფრო პასუხისმგებელი. ამიტომ, თუ კარგი მშობლობა გსურთ:

- შეეცადეთ, ყოველთვის ნახალისოდ კარგი ქცევა, სწრაფად და ხშირად ღიმილით, სიტყვით, ხელის აღერსიანი შეხებით, ჩახუტებით, როცა ის მონდომებით რეცხავს თავის თეფშს. შესხენების გარეშე ამზადებს გაკვეთილებს, სიხარულით ეთამაშება ძმას ან დას. შეაქეთ როცა რაიმე კარგად გამოუვა და თქვენი სიხარულიც გამოხატეთ.

- ნახალისეთ ბავშვის დამოუკიდებლობა. მიეცით მას სამყაროს შეცნობის, აღმოჩენების გაკეთების საშუალება. ამასთან შეუთავსეთ ბავშვის დამოუკიდებლობა მის შესაძლებლობებს. ასევე, ერთმანეთთან შეთავსეთ თქვენი მხრიდან დახმარების უზრუნველყოფა და დამოუკიდებლობის ნახალისება.

- ასაკის შესაბამისად შვილთან თქვენი სიყვარული ფიზიკურადაც და სიტყვიერადაც გამოხატეთ: ხელში აიყვანეთ, მიიხუტეთ, მოეფერეთ, აღერსიანად მიმართეთ.

ბავშვისთვის ამას სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს.

- ეცადეთ, შექება ყოველთვის გაცილებით სჭარბობდეს საყვედურებს.

- როგორ დავსაჯო სწორად? უწინარესად, დასჯა არ უნდა ვნებდეს ჯანმრთელობას, არც ფიზიკურს, არც ფსიქიკურს, ბავშვის დასჯისას დარწმუნდით, რომ მან იცის, რისთვის ისჯება. ნებისმიერი დასჯისას ბავშვი დარწმუნებული უნდა იყოს, რომ ის უწინდებურად უყვართ. ასევე, ნებისმიერი დასჯისას ბავშვს არ უნდა შეეზღუდოს მისი ბიოლოგიური და ფიზიოლოგიური საჭიროების დაკმაყოფილების შესაძლებლობა. არ დასაჯოთ ბავშვი:

- ქამის დროს, ძილის წინ.
- მაშინვე ფიზიკური ან სულიერი ტრამვის შემდეგ, როგორცაა, მაგალითად, წაქცევა, თანატოლებთან ჩხუბი, ცუდი ნიშანი სკოლაში, ნებისმიერი წარუმატებლობა.
- როცა ავადა ან მთლად არ გამოჯანმრთელებულია.
- როცა რაღაც არ გამოსდის - როცა ნამდვილად ცდილობს და ვერ უმკლავდება შიმშ, სიზარმაცეს, მოუსვენრობას, უყურადღებობას, ნებისმიერ სირთულეს;
- როცა ბავშვის საქციელის შინაგანი მოტივები თქვენთვის გაუგებარია;
- როცა თავად ვერ ხართ ხასიათზე - დაიღალეთ, განცენინეს გაღიზიანებული ბრძანდებით.

გახსოვდეთ, რომ ბავშვის ცალკეული ცუდი ქცევა არ ნიშნავს მის პიროვნულ „სიცუდეს“.

რატომ უნდა ვთქვათ უარი ბავშვის ფიზიკურ დასჯაზე და რა საფრთხეები ახლავს მას? ალბათ ხშირად გაგიგონიათ - „მე მშობლები მცემდნენ, მაგრამ ცუდი ვარ?“ „ცემის გარეშე ბავშვები უკონტროლოები ხდებიან“- კიდევ მრავალი ფართოდ გავრცელებული ფრაზა არსებობს რომელიც ბავშვის ცემას ამართლებს. ბევრი მშობელი თვლის რომ ცემა არის ბავშვის აღზრდის მნიშვნელოვანი „ინსტრუმენტი“.



სიმართლე კი ერთია - ფიზიკური დასჯა მშობლებისგან საჭიროებს ყველაზე ნაკლებ ჭკუას და უნარებს, ვიდრე ნებისმიერი სხვა აღმზრდელობითი ზომა. ხშირად მშობლები წამორტყმას, ყურის აწევას, თმის მოქაჩვას და ასე შემდეგ არ თვლიან ცემად, ფიზიკურ დასჯად, თუმცა ემოციური და ქცევით თვალსაზრისით, მსგავს ქმედებას იგივე შედეგი მოჰყვება. ბავშვის ფიზიკურ დასჯას გარკვეული საფრთხეები ახლავს:

- ბავშვები ტკივილთან ერთად გრძნობენ წყენას, სიბრაზეს, და იღებენ ემოციურ ტრამვას; მოგვიანებით ეს აუცილებლად აისახება ოჯახურ ურთიერთობაზე.
- ბავშვის ცემით, წამოთაქებით, მას ასწავლით, რომ თქვენი ეშინოდეს; ბავშვები ითვისებენ ამ მოდელს და თავად სცემენ სხვა ბავშვებს, მოგვიანებით საკუთარ შვილებს.
- ასაკის მატებასთან ერთად, ბავშვები სწავლობენ როგორ აიცილონ ცემა, სწავლობენ ტყუილის თქმას და განცდების დამალვას.

- ფიზიკური დასჯით ბავშმა შეიძლება სერიოზული ტრამვა მიიღოს, რის გამოსწორებაც ზოგ შემთხვევაში შეუძლებელია.

დასჯაც და ნახალისებაც ერთ საბოლოო მიზანს უნდა ემსახურებოდეს - შვილის კეთილდღეობას! ერთიც და მეორეც მშობლიურ სიყვარულით და ზრუნვით უნდა იყოს ნაკარნახევი.

დეპრესია არ არის ბოლო და დასასრული

ადამიანის ფიზიკური სტრუქტურა აის-ბერგის მწვერვალს ჰგავს. ნამდვილი სიდიადე და ცენტრალური წერტილი მის უხილავ შინაგან სამყაროშია, კერძოდ, მის სულსა და სულიერებაში.

სული არის საიდუმლო მცნებათა სამყაროდან, რომელიც უზენაესმა ალლაჰმა შთაბერა პირველ ადამიანს, შუამავალ ადამს. ყოვლისშემძლე ალლაჰმა განაცხადა, რომ ადამიანებს სულის შესახებ ძალიან ცოტა ინფორმაცია აქვს. ამიტომაც, რომ ხალხის კვლევა „სულის ბუნებაზე“ საუკუნეების განმავლობაში არასაკმარისი იყო, ხოლო „ფსიქოლოგია - სულის მეცნიერება“, რომელიც დაარსდა რა არის ის? მართლაც, ადამიანი რთული, ანუ „ჩახლართული“ თავსატეხია. სულის გაგება მოითხოვს სულის მიღებას. ამიტომ, მატერიალიზმს, რომელიც არ იღებს სხვა რეალობას, გარდა ხილული სამყაროსა, მასზე სათქმელი არაფერია.

უზენაესი ალლაჰი არის ის, ვინც შექმნა ადამიანი და ყველაზე კარგად იცნობს მას. ამ მიზეზით, ყურანი არის ერთადერთი ღვთაებრივი გამოვლინება, რომელიც საუკეთესოდ გვაცნობს ადამიანს და იძლევა ყველაზე ფესვადგმულ და საფუძვლიან გადანყევტილებებს მისი პრობლემებისთვის. ადამიანებმა უნდა მიმართონ ყურანს, რათა უკეთ შეიცნონ საკუთარი თავი.

მიუხედავად იმისა, რომ ყურანი აღწერს ადამიანს, ერთი ასპექტით, როგორც „ყველაზე საპატიო არსებას“, ის ასევე ამხვილებს ყურადღებას იმ ფაქტზე, რომ ის შეიძლება იყოს „ცხოველებზე დაბალი“ და აცნობებს, რომ მისი შინაგანი სამყარო საკმარისად მოქნილია იმისათვის, რომ ის ამ ორ საპირისპირო პოლუსში ჩააგდოს. ვინაიდან ყველა ადამიანის გარეგნობა მეტ-ნაკლებად ერთნაირია, საიდან ჩნდება ეს განსხვავება? რა თქმა უნდა, შინაგან სამყაროში...

„სული“, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ,

არის გრძნობებისა და აზრების, შესაბამისად ქცევების ცენტრის გული. ადამიანი იცნობს საკუთარ თავს იმდენად, რამდენადაც იცნობს თავის სულს.

დღეს ჩვენ ვხედავთ, რომ ძალიან ბევრი ადამიანი განიცდის ბევრ სირთულესა და სტრესს. ადამიანები მოულოდნელად დგებიან გამწარებულნი, საკუთარ გარსში იჭრებიან და ზიანს აყენებენ საკუთარ თავს ან სხვებს. ფსიქოლოგია, რომელიც ეხება ადამიანთა ამ ქცევებს, ქცევის ასეთ მოდელებს „დეპრესია“ ეწოდა. მოდით, ცოტა უფრო ღრმად ვისაუბროთ ამ ფსიქიკურ დაავადებაზე:

რას ნიშნავს დეპრესია?

არსებობს დეპრესიის გამოვლენის სხვადასხვა ფორმები. ასეთია: ფსიქიკური აშლილობა, რომელიც ვლინდება როგორც გარე სტიმულის მიმართ მგრძნობელობის დაქვეითებით, ინიციატივისა და თავდაჯერებულობის დაკარგვით, უიმედობისა და პესიმიზმის გაძლიერებით.

ადამიანი ყოველთვის ზემოქმედების ქვეშ მყოფი და გავლენის ქვეშ მყოფი არსებაა... მისი შინაგანი სამყარო არ არის სტაგნაცია, ის აქტიურია... ზოგიერთი ადამიანი ცოტა უფრო გამძლეა, ზოგი სუსტი ... ხანდახან იმავე ადამიანს, დროთა განმავლობაში განცდილი მოვლენების გამო, შეუძლია სხვადასხვა გუნება-განწყობილება ქონდეს. ისე, დეპრესია თავის ეფექტს ძირითადად სუსტად აგებულ სხეულებზე ავლენს, ან მათთან, ვინც გონებრივად დასუსტდა გარკვეული პერიოდის განმავლობაში, ერთმანეთის მიყოლებით მოსული ამქვეყნიური გამოცდების შედეგად. ასეთ დროს ადამიანის სულიერი სტრუქტურა, ღია ჭრილობის მსგავსად, მიდრეკილია მიკრობების დასაჭერად.

ადამიანებმა უნდა გააცნობიერონ თავიანთი შინაგანი სამყარო და შეაკეთონ ეს "მყი-

ფე" სტრუქტურა რაც შეიძლება მალე, მაგრამ ძირითადად ასეთი ადამიანები არ არიან იმ მდგომარეობაში, რომ გააცნობიერონ რას განიცდიან. უფრო მეტიც, მიუხედავად იმისა, რომ დეპრესიაში მყოფი ადამიანები საკუთარ მდგომარეობას დიაგნოზს უსვამენ, მათ არ აქვთ ძალა და სურვილი შეცვალონ ეს მდგომარეობა. ამიტომ აუცილებელია მათი დარწმუნება მკურნალობაზე.

დეპრესია არ არის დაავადება, რომელიც თავისთავად გადის, არაფრის გაკეთების გარეშე!... რა თქმა უნდა, დროს აქვს ძალა დავაინყოს თუ სწორი ნაბიჯები გადაიდგემა... პირიქით, დეპრესიის გაღრმავებისა და მუდმივად ყოფნის რისკი ძალიან მაღალია...

ყველა სქესის და ყველა ასაკის ადამიანი შეიძლება გახდეს დეპრესიული გარკვეული მიზეზების გამო მცირე ხნითაც კი. ზოგიერთს შეიძლება ჰქონდეს ზომიერი და ზოგს შეიძლება ჰქონდეს მძიმე დეპრესია.

დეპრესიის ზოგიერთი ნიშანი.

დეპრესიის ძირითადი სიმპტომია ცხოვრებით არ ტკბობა ისე, როგორც ადრე ტკებოდა. ეს ის მდგომარეობაა, როცა ადამიანს აღარ მოსწონს ის, რაც ადრე მოსწონდა. ჯანსაღი ადამიანი, ცხოვრების განმავლობაში ბუნებრივად რეაგირებს მოვლენებზე. თუ ისეთი მოვლენები, როგორიცაა წვიმა, მზის ჩასვლა, ზამთრის დადგომა არ იწვევს ადამიანში განსხვავებულ გრძნობებს, ეს ნიშნავს, რომ ამ ადამიანში დეპრესიის სიმპტომები დაიწყო.

ადამიანი, რომელიც გარკვეული პერიოდის განმავლობაში ბედნიერი იყო, ეხლა თავს უბედურად გრძნობს, რასაც ადრე ენთუზიაზმით აკეთებდა, ახლა დაღლილია და თითქმის ყველაფერს იძულებით აკეთებს. ამ სიტუაციაში მყოფ პაციენტს სურს მუდმივად ძილი. ეს მიუთითებს მძიმე დეპრესიაზე.

დეპრესიული ადამიანების 90 პროცენტს უძილობა აწუხებს. ის ვლინდება როგორც „დაძინების შეუძლებლობა“ ან „დაძინებიდან მალევე გაღვიძება“. რაც არ არის ნორმალური ძილი.

დეპრესიის მიზეზები

დეპრესიის ფსიქოლოგიურ მიზეზებს შორის ყველაზე მნიშვნელოვანია პიროვნების მიერ განცდილი სამწუხარო მოვლენები. მნიშვნელოვანი მიზეზია, საყვარელი ადამიანის დაკარგვა, სამწუხარო მოვლენების განცდა, რომელიც შეცვლის ადამიანის ცხოვრების მიმართულებას. ზოგჯერ, პატარა ინციდენტი გროვდება, რომლსაც ადამიანი ყურადღებას არ აქცევს და ხდება დიდი გროვა, რომელსაც შემდეგ ველარ უმკლავდება.

რისკის ჯგუფებშია - მეუღლეები, რომლებმაც დაასრულეს ქორწინება სხვადასხვა მიზეზის გამო. ადამიანები, რომლებმაც დაკარგეს მშობლები ათ წლამდე, ვისაც არ ჰყავთ სანდო ნათესავი...

დეპრესიის გამომწვევია ქრონიკული შფოთვა, შიში, მოუსვენრობა და ნერვიულობა. ასეთი ადამიანები მუდმივად და დაუსაბუთებელად შფოთავენ. ეშინიათ, რომ ახლობლებს რაიმე არ დაემართოთ, ასევე წუხს, რომ სამოგზაუროდ წასვლისას მას ცუდი რამ არ შეემთხვას.

მუდმივ მოუსვენრობასა და დაძაბულობაში მყოფ სხეულს ფიზიკური პრობლემებიც ექმნება. ჩნდება ისეთი ეფექტები, როგორიცაა ქოშინი, გულის პალპიტაცია, არტერიული წნევის ცვლილება და წვა ორგანიზმში.

გარდა ამისა, ხშირად ვლინდება მადის დაკარგვა, მუდმივი დაღლილობა, დავინწყება, ფოკუსირების უუნარობა და დაუცველობის გრძნობა. რა თქმა უნდა, ამ ყველაფრის ბოლოს – ალლაჰმა დაგვიფაროს – ტვინში სიკვდილისა და თვითმკვლელობის აზრები იწყებს შემოჭრას.

ადამიანები, რომლებიც ხასიათით უფრო მეტად არიან მიდრეკილნი დეპრესიისკენ, რომლებსაც აქვთ პასუხისმგებლობის გადაჭარბებული გრძნობა; ისინი, ვინც ინტენსიურად არიან ზედმინევენითი და პერფექციონისტები თავიანთ საქმესა და ცხოვრებაში; ვინც სხვებს "არა!"-ს ვერ ეტყვის; ვინც არ არის თავდაჯერებული; ვინც არის მორცხვი ინტროვერტი (ადამიანი, რომელიც

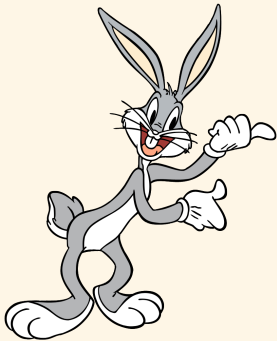
ისწრაფვის საკუთარი შინაგანი სამყაროს სიღრმეებისკენ)... "ნარცისი", ანუ ზედმეტად თვითკმაყოფილი და საკუთარი თავით ალტაცებული... ვინც ზედმეტად ამაყობს საკუთარი თავით ან ყველაფერი ან არაფერი! ვინც ფიქრობს...

გადარჩენის გზები

„მარტოობის განცდა“ დეპრესიის გამომწვევი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია. გრძელვადიანი მარტოობა ეწინააღმდეგება ადამიანის ბუნებას. ასეთი ცხოვრების წესი აძლიერებს დავინწყებას (ალცჰეიმერის დაავადებას), განსაკუთრებით სიბერეში.

ძალიან მნიშვნელოვანია ვისწავლოთ პოზიტიურად აზროვნება ან ცხოვრებას პოზიტიურად შევხედოთ. რაც ბედისწერის სწორი გაგებისა და ჩვენი ცხოვრებისადმი დამორჩილების ასახვას ნიშნავს. ადამიანმა უნდა მიიღოს საკუთარი ნაკლოვანებები, შეწყვიტოს საკუთარი თავის დადანაშაულება ყველა სახის ნეგატივში და არ უნდა ერიდოს ცხოვრებისთვის მნიშვნელოვანი/რთული გადაწყვეტილებების მიღებას, თუნდაც თავიდან უარყოფითი შედეგები მოჰყვეს. მათ შორის მთავარია სამკურნალოდ, ფსიქოლოგიური დახმარების მიღება და მედიკამენტების გამოყენება.

საბუნებისმეტყველო მკვლელობა



იკოვანთ სურათებას შორის 7 განსაკვავეება

